

Oldódik, és ködöt képez

Jean-Philippe Toussaint: Szerelmet úzni, Jelenkor Kiadó, 2011., 149 o.

Vécsei Rita Andrea

2012. 08. 02. 22:32

Nem a cím a legmegkapóbb a dologban, nem jelent semmit, *Szerelmet úzni*, az meg milyen, nem úz itt szerelmet senki. Az úzni az elején legnagyobb betűkkel szedve elég jól mutat. A lényeg a szerelem vége, vagy nem vége, de a szakítás. A nőnek egy szolid kis tokiói földrengéshez, a férfinak egy kontrollszobához kötődik a felismerés, hogy ez tényleg az, amiről beszélnek: szakítás, mely *inkább állapot, mint cselekvés, inkább gyászolás, mint agónia*.

Adva van egy mozi, inkább kétszereplős kamaradarab, inkább színház és mozi, adva van Bergman. Ülök a kertben nagyanyám kőlépcsőjén, és Bergmant olvasok két álló napja. Tanulnom kéne, nem tanulok, Bergmant olvasok. Előlről, aztán középről, előlről, végéről, össze-vissza. Leveszem a borítót, mert zavar a pasi nézése, megyek *Színről színre*, 1979-es kiadás, most nyolcvannégy körül vagyunk. Estére, minden estére kövekkel leszek tele, nehéz megmozdulni, annyira üres vagyok. Minden este sírok, sajnálok valakit. Mindenkit sajnáltam abban a könyvben, magamat a legjobban.

Most meg most vagyunk, kicsike kötet, fehér, van benne piros is, majdnem vidám. Piros a név, Jean-Philippe Toussaint, és van belül is piros, *életemben nem találkoztam még ilyen pirossal, ilyen meghatározhatatlan, se rózsaszínnel, se valódi narancssárgának nem nevezhető színnel, ilyen olvadt, krémszerű, lankadt pirossal*. Sajnálok mindenkit, és én se maradok ki. Nem a cím a legmegkapóbb a dologban, nem jelent semmit, *Szerelmet úzni*, az meg milyen, nem úz itt szerelmet senki. Az *úzni* az elején legnagyobb betűkkel szedve elég jól mutat. A lényeg a szerelem vége, vagy nem vége, de a szakítás. A nőnek egy szolid kis tokiói földrengéshez, a férfinak egy kontrollszobához kötődik a felismerés, hogy ez tényleg az, amiről beszélnek: szakítás, mely *inkább állapot, mint cselekvés, inkább gyászolás, mint agónia*. Vannak szükséges kellékek, napfelkelte, hóban összebújás, a legkidolgozottabb persze az utoljára szeretkezés, sokadszor utoljára.

Hét évet ugrálunk ide-oda, mi volt régen, mi van ma, ezen a tokiói éjjelen, és megint régen mi volt. Nem zavaró, mert közben dőlnek a képek, mindenféle színek és villogás, főként neon. Zavaró viszont a sok borzongás, buggyanás és végigsiklás, főként az *ajkára tapasztott ajka*. Dagályos koccintás pezsgőspohárban vízzel (máskor dobozos cappuccinóval). Az első mondat sósavloccsintós izgalma eddigre már elég távoli, majdnem belecsúszunk az unalomba, amikor szex közben történik valami: bekapcsol a tévé totál magától. Ez véget is vet a nyalakodásnak, különösen a poén, hogy miért is kapcsolt be a tévé a szállodában: mert *faxunk érkezett*. Itt bicsaklik meg először a sztori, kellemes bicsaklás, azt követően egy jótékony poénnal, nem tudom, ezért kinek hála: *a szemem előtt egyszer csak csupa hármasszámjegy tűnt fel*, és sorolódnak a hármasszámok a 33. oldalon.

Jean-Philippe Toussaint Szerelmet űzni

Hosszú, szomorú mondatokból, lassú, precíz leírásokból épül a könyv, némi óvatos, szakaszonként visszatérő, egyszerű filozofálással, *mozgó gondolat, tovafoyló idő, összesűrűsödő tér-idő*. Aztán rögtön ott van mögötte a feloldozás, *Csak hamukázol, mondtam. Nem, egyáltalán nem hamukázok, mondtam. Te hamukázol, mondtam*. Amikor a szállodai frottírpapucs éjszaka közepén elindul a tokiói hólatyakban, akkor már tudtam. Nem, már a Japan Airlines-os lila selyem alvószemüvegnél tudtam, hogy megnyert magának ez a belga is. Toussaint-nek is tetszhetett ez a két kultikus darab, ugyanis számtalanszor előkerül. Főleg a papucs, melybe később kerül fehér sportzokni is – megbízhatóan közös vonása nőnek és férfinak a szupermarketben sebtében beszerzett *összeillő* gyapjú sportzokni.

A két főszereplő nem szimplán szeretkezik, mászkál és szakít, hanem *drámaian* csinálja mindezt. Ugyan időnként gördül előre a sztori, van pár incidens, egy taxis megtagadja a fuvart, a hátára fordult esernyőt nem veszi fel egyikük sem a járdáról, így az ott marad, *Kelőben volt a nap, reggeledett Tokióban, és én Marie seggébe dugtam az ujjamat*. Az első rész – mindössze fél nap – ezzel a képpel zárul, hogy áttérjen a második rész időben immár elhúzódóbb – pár napos – történetére. Megmarad persze a papucs, sportzokni, és a szemüveg. A férfi folyton nézi magát a tükörben. A nő meg sír időnként. Mint a Bergman Mariája. Úgy is jár, amikor meg akarja csókolni a férfit, *Maria meg akarja csókolni Jennyt, de Jenny ellöki magától*. Közben változik a helyszín, kiállítás, utazgatás, föltűnik egy alak, Bernard, aki gombát süt, *pici, aprócska fejűeket, csomókban, és rókagombaszerűt, nagy szeletekre vágva*.

A 125. oldalon föltűnik, hogy hol is van a sósavas üvegcese, elég rég nem tudunk róla, utoljára Marie mellett volt az ágyban, aztán a piperetáskában. Utazgatott Tokióból el és vissza, hogy egy padon újra előkerüljön, csak előkerül, semmi sem történik vele. A férfinak van egy kismonológyszerű jelenete, eléggé csúcspontgyanús pillanat, amikor a vonatvégében éneklő a Beatles-től az *All you need is love*-ot, és okádik egyszerre. Nem sokkal utána megvan a sósav. Valóság és tisztán szellemi ütközik egymásba, amiből gyönyörű, lírai lezárás bomlik ki: a férfi a *maradékot* egy virágra önti, nem tudni, *miféle virág az, vadvirág, ibolya, árvácska-e*. Rafinált, ügyes kis könyv ez, kövek maradnak utána a lélekben, üresség, és szembe égő képek: *a haján átlátszó, puhára főtt karfiolra emlékeztető fürdősapkát viselt fejkötő gyanánt*.

A cikket a következő címen találhatja meg: <http://www.prae.hu/articles.php?aid=5361>